

Datum: 30.07.2026

Medij: Nova

Rubrika Svet

Autori: Ivana Kešanski

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 1009

Naslov: Pad Viktora Orbana psihološki udarac za vlast u Srbiji

Strana: 1,10,11

PROMENA VLASTI U MAĐARSKOJ PROBLEM ZA VUČIĆA

Pad Viktora Orbana psihološki udarac za vlast u Srbiji

Strana 10.

Datum: 30.07.2026

Medij: Nova

Rubrika: Svet

Autori: Ivana Kešanski

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 1009

Naslov: Pad Viktora Orbana psihološki udarac za vlast u Srbiji

Strana: 1,10,11

Američka profesorka tvrdi da je Vučić ostao bez najvažnijeg saveznika

Pad Viktora Orbana političku budućnost

Ljudmila Listrovaja, gostujuća profesorka Amherst koledža, ocenjuje da je Srbija tokom poslednje decenije razvila model koji politički naučnici nazivaju konkurentskim autoritarizmom – sistem u kojem postoje izbori i protesti, ali institucije postepeno gube nezavisnost

IVANA KEŠANSKI

Pad dugogodišnjeg mađarskog premijera Viktora Orbana predstavlja prelomni trenutak koji bi mogao da promeni političku budućnost Srbije i oslabi poziciju predsednika Aleksandra Vučića, ocenjuje Ljudmila Listrovaja, gostujuća profesorka Amherst koledža u Masačusetsu i politička sociološkinja koja se bavi autoritarnim režimima.

Autorka smatra da je Orbanov poraz na izborima u aprilu 2026. godine uklonio najvažniji zaštitni štiti koji je Vučić godinama imao unutar Evropske unije i otvorio prostor za snažniji pritisak Brisela na Beograd zbog stanja demokratije i vladavine prava.

„Pad Viktora Orbana razbija autoritarnu ravnotežu koja je godinama koristila Srbiji, a psihološki udarac jednako je važan kao i institucionalni“, piše Listrovaja.

PUTIN, BOMBARDOVANJE SRBIJE I ZAJEDNIČKI NARATIV

Listrovaja autorski tekst, objavljen na američkom portalu War on the Rocks, počinje podsećanjem na govor Vladimira Putina kojim je 24. februara 2022. najavio invaziju na Ukrajinu.

Kako navodi, Putin je među prvim primerima „zapadnih zločina“ pomenuo NATO bombardovanje SR Jugoslavije 1999.

Foto: Luka Dukić / Zuma Press / Polimedia

godine, poručujući da su bombardovanje Beograda i rat u Ukrajini deo iste istorijske priče. Autorka smatra da upravo taj narativ godinama koristi i Aleksandar Vučić.

„Putin je Srbima poručivao da on, za razliku od Zapada, nije zaboravio bombardovanje Beograda. Vučić već petnaest godina govori istu priču“, piše Listrovaja. Po njenom mišljenju, upravo je zajednički politički rečnik između Moskve i Beograda ključ za razumevanje savremene Srbije.

SRBIJA KAO „IZBORNA AUTOKRATIJA“

Autorka ocenjuje da je Srbija tokom poslednje decenije razvila model koji politički naučnici nazivaju konkurentskim autoritarizmom – sistem u kojem postoje izbori i protesti, ali institucije postepeno gube nezavisnost.

Poziva se na ocene međunarodnih organizacija, pa tako Freedom House Srbiju svrstava među delimično slobodne zemlje, dok je V-Dem Institut

opisuje kao izbornu autokratiju.

U skladu sa tim ocenama je i činjenica da je Evropska komisija je početkom 2026. razmatrala suspenziju 1,5 milijardi evra evropskih fondova zbog problema sa vladavinom prava. Listrovaja tvrdi da je Srpska napredna stranka po dolasku na vlast postepeno preuzela kontrolu nad bezbednosnim službama, pravosuđem i regulatornim institucijama.

VULIN, RUSKE SLUŽBE I „OBOJENE REVOLUCIJE“

Poseban deo teksta posvećen je Aleksandru Vulinu. Autorka podseća da je Vulin 2022. postavljen na čelo BIA uprkos protivljenju Zapada, kao i da je ranije bio optuživan da je Moskvi dostavljao podatke o ruskim opozicionarima koji su živeli u Srbiji. Listrovaja navodi da je još 2021. godine Vulin, tada kao ministar unutrašnjih poslova, sa Svetom bezbednosti Ruske Federacije formirao zajedničku radnu grupu čiji je cilj, prema saopštenju srpske vlade, bio sprečavanje

„obojenih revolucija“, praćenje opozicije, nezavisnih medija i nevladinih organizacija.

Autorka podseća i da je Vladimir Putin Vulina odlikovao Ordenom prijateljstva zbog razvoja saradnje dve zemlje u oblasti bezbednosti.

Govoreći o studentskim protestima posle tragedije u Novom Sadu, ona navodi da su i Kremlj i srpske vlasti koristili gotovo identičnu retoriku, predstavljajući demonstracije kao pokušaj spoljnog izazivanja promene vlasti.

RUSKI EMIGRANTI I „AMBIJENTALNA REPRESIJA“

Veliki deo rada zasnovan je na istraživanju koje je Listrovaja sproveda među ruskim emigrantima koji su nakon početka rata napustili Rusiju i preselili se u Srbiju. Ona tvrdi da se prema politički aktivnim ruskim državljanima primenjuje ono što naziva „ambijentalnom represijom“.

Kako piše, pojedini ruski opozicionari ostajali su bez boravišnih dozvola zbog neobjašnjenog „bezbednosnog rizika“, bili su pod policijskim pritiskom ili su dobijali naloge da napuste Srbiju. Prema njenoj oceni, često nije bilo moguće utvrditi da li iza tih mera stoje srpske ili ruske službe, što, kako

„SVET BI TREBALO DA OČEKUJE JOŠ INTENZIVNIJU AUTORITARNU OBAVEŠTAJNU SARADNJU IZMEĐU BEZBEDNOSNO-INFORMATIVNE AGENCIJE SRBIJE I RUSKE FEDERALNE SLUŽBE BEZBEDNOSTI“, NAVODI LISTROVAJA

Datum: 30.07.2026

Medij: Nova

Rubrika: Svet

Autori: Ivana Kešanski

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 1009

Naslov: Pad Viktora Orbana psihološki udarac za vlast u Srbiji

Strana: 1,10,11

u Evropskoj Uniji

menja Srbije

tvrdi, predstavlja karakteristiku autoritarnih sistema koji tesno sarađuju.

„PSIHOLOŠKI UDARAC“ ZA VLAST U SRBIJI

Centralna teza članka jeste da je Viktor Orban godinama bio najvažniji saveznik Srbije unutar Evropske unije. Listrovaja navodi da je mađarski premijer blokirao ili ublažavao evropske pritiske prema Srbiji, zagovarao ubrzanje srpskih evropskih integracija i održavao bliske energetske veze Budimpešte, Beograda i Moskve kroz projekte poput Turskog toka.

„Bez Orbana, svaki čin represije u Beogradu mnogo se neposrednije pretvara u posledice po evropske integracije, zamrzavanje fondova i pritisak u vezi sa bezviznim režimom.“ Autorka smatra da pobeda Pétera Madara menja sve tri oblasti.

Prema njenoj oceni, nova mađarska vlast nema politički interes da štiti Vučića od evropskih kritika niti da insistira na brzom prijemu Srbije u EU uprkos primedbama na stanje demokratije.

Listrovaja tvrdi da je možda još važniji psihološki efekat Orbanovog poraza. Kako navodi, autoritarni sistemi opstaju tako što stvaraju utisak da su nepobedivi.

„Pobeda Petera Madara pokazala je da ni oni koji dugo vladaju ne ostaju zauvek na vlasti“, kaže ona. Podseća da su predstavnici srpske opozicije odmah nakon mađarskih izbora govorili da je to „politička mapa puta za Srbiju“ i poručivali da će „danas pasti Orban, sutra Vučić“.

ZAŠTO VUČIĆ RASPISUJE IZBORE

Autorka podseća da je Vučić krajem juna najavio ostavku i vanredne predsedničke i parlamentarne izbore godinu dana pre isteka mandata. Po njenoj oceni, to nije znak snage već pokušaj da obezbedi novi politički mandat pre nego što evropski pritisak dodatno

ojača i pre nego što se studentski pokret pretvori u ozbiljnu izbornu alternativu.

„Novi četvorogodišnji mandat predstavlja racionalan potez režima koji je upravo ostao bez svog osiguranja“, rekla je Listrovaja.

Navodi da su lokalni izbori u Kosjeriću, Zaječaru, Negotinu, Mionici i Sečnju pokazali da liste koje podržavaju studenti mogu da ugroze dominaciju SNS-a čak i u tradicionalno naklonjenim sredinama. Ipak, smatra da za ponavljanje mađarskog scenarija u Srbiji nedostaje jedan važan element – jedinstvena opozicija.

UPOZORENJE EVROPSKOJ UNIJU

Na kraju teksta Listrovaja ocenjuje da institucije koje podržavaju sadašnji sistem vlasti u Srbiji neće nestati preko noći, bez obzira na političke

promene u Mađarskoj. Istovremeno smatra da će Rusija, nakon gubitka Orbana kao saveznika unutar EU, nastojati da dodatno učvrsti svoj uticaj u Srbiji kroz političku, medijsku i bezbednosnu saradnju.

„Svet bi trebalo da očekuje još intenzivniju autoritarnu obaveštajnu saradnju između Bezbednosno-in-

formativne agencije Srbije i ruske Federalne službe bezbednosti“, navodi Listrovaja.

Autorka zato poziva Evropku uniju da naredne izbore u Srbiji tretira kao važan test demokratije, pošalje snažnu posmatračku misiju, pažljivo prati korišćenje državnih resursa u kampanji i ne odmrzne evropska sredstva dok se, kako navodi, protiv demonstranata vode postupci zbog navodnog planiranja nasilnog rušenja ustavnog poretka. Na kraju zaključuje da je režim u Beogradu izgubio svog najvažnijeg zaštitnika u Briselu i da će naredni period pokazati da li će Evropska unija iskoristiti novu političku situaciju ili će propustiti priliku da pojača pritisak na Srbiju.

„Pad Viktora
Orbana razbija
autoritarnu
ravnotežu koja
je godinama
koristila Srbiji,
a psihološki
udarac jednako
je važan kao i
institucionalni“,
piše Listrovaja

